

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
**«ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ
КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І
ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД»**

Кафедра конституційного права та
прав людини

Статус дисципліни: мажор (обов'язкова)
Рівень вищої освіти: другий
Ступінь вищої освіти: магістр
Галузі знань: 08 Право
Спеціальність: 081 Право
Освітня програма: «Право»
Форми здобуття вищої освіти: денна
Мова навчання: українська
Навчальний рік розроблення: 2021
Форма підсумкового контролю: іспит

Прізвище, ім'я, по батькові
науково-педагогічного працівника,
який веде дисципліну,
науковий ступінь, вчене звання посада
профайл викладача

Науково-педагогічний склад кафедри

<https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-konstitucijnogo-ta-mizhnarodnogo-prava/zagalni-vidomosti/sklad-kafedri.html>

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних занять
Консультації

(044) 520-06-60
k003@naiu.kiev.ua

Очні: відповідно до затвердженого графіку консультацій НПП кафедри
Онлайн: вівторок, четвер з 14.00 до 15.00 на платформі ZOOM, Viber, Telegram або електронну адресу: k003@naiu.kiev.ua

Сторінка дистанційного курсу

денна форма навчання:
заочна форма навчання:

Стислий опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД» викладається для підготовки магістрів в Національній академії внутрішніх справ для галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», для денної та заочної форм навчання, що дає можливість сформувати професійні компетентності та індивідуальну освітню траєкторію.

Дисципліна «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» забезпечує теоретичну та практичну підготовку здобувачів вищої освіти ступеня магістр щодо правозахисного механізму Ради Європи та сучасних тенденцій практиці Європейського суду з прав людини.

Метою вивчення навчальної дисципліни є надання слухачам комплексного юридичного уявлення про становлення, розвиток і функціонування механізму забезпечення прав людини, його сучасній характеристиці, ознайомлення їх з основними положеннями національного законодавства та міжнародно-правових договорів у сфері забезпечення прав людини, практикою ЄСПЛ та національних судів з цих питань.

Тривалість. Вивчення навчальної дисципліни здійснюється в 3-му семестрі 2-го року навчання у обсязі 90 годин 3 кредиту ECTS.

Форми та методи навчання. Очна серія лекцій, семінарських і практичних занять, самостійна робота здобувачів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Під час сесії формат очний. Можливий дистанційний (on-line, Moodle) та змішаний формат проведення лекційних занять, поточного та підсумкового контролю.

В процесі навчання використовуються: словесні, наочні та практичні методи навчання.

Система поточного контролю. Поточний контроль успішності здобувачів доктора філософії – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу.

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському та практичному заняттях відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних

завдань на практичних, семінарських заняттях, написання рефератів, есе тощо.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться в період проміжної атестації у формі іспиту. Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає три теоретичних питання.

Пререквізити (Prerequisite). Теорія держави та права, Конституційне право, Міжнародне право, Право Європейського Союзу, Міжнародний захист прав людини, Міжнародне співробітництво у сфері правоохоронної діяльності.

Постреквізити (Postrequisite). Сучасні аспекти забезпечення прав людини: європейський стандарт.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач

Для підготовки магістрів за спеціальністю 081 «Право»

Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання (ПРН 1);	Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності (ФК 1);
Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (ПРН 6);	Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України (ФК 2);
Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (ПРН 7);	Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні (ФК 3);
Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг (ПРН 9);	Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України (ФК 4);
Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу (ПРН 12);	Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції (ФК 5);
Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування (ПРН 15);	Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів (ФК 11);
Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (ПРН 17).	Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (ФК 12);
	Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості (ФК 15).

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

– Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК-9).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі доктора філософії повинні:

знати:

– методологічні підходи та методи дослідження сучасних світових правових процесів;

– напрями впливу процесу глобалізації на право, на його теорію та методологію пізнання;

– підходи до праворозуміння в умовах глобалізації;

– сутність сучасного механізму захисту прав людини;

– особливості функціонування правозахисного механізму Ради Європи;

– підходи Європейського Суду з прав людини до тлумачення змісту та обсягу прав людини;

– практичні аспекти звернення до ЄСПЛ, порядок розгляду заяв;

– знати, знаходити і вільно орієнтуватись у ключових (пілотних) рішеннях ЄСПЛ, що пов'язані з напрямом дослідження, та використовувати у контексті власного дослідження;

– стан та порядок застосування практики ЄСПЛ щодо забезпечення прав людини в Україні;

– ключові аспекти забезпечення заборони катувань: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні;

– ключові аспекти забезпечення права на життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні;

– ключові аспекти забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні;

– ключові аспекти забезпечення свободи слова;

– сучасні підходи до забезпечення свободи зібрань та об'єднань;

– напрями державних реформ в Україні в умовах європейської інтеграції.

уміти:

– давати усні та письмові аргументовані відповіді з питань навчальної дисципліни;

– юридично правильно кваліфікувати факти, що є основою для виникнення, зміни і припинення відповідних правовідносин;

– здійснювати співвідношення особливостей національної та міжнародної безпеки з огляду глобальної інтеграції;

– формулювати шляхи та способи процесу інформатизації у галузі права

– визначати вплив правової регіоналізації та локалізації на національну правову систему;

– використовувати теоретичні знання в юридичній практиці;

- здійснювати правову експертизу національних та міжнародних правових актів, давати кваліфіковані юридичні висновки;
- визначати проблеми процесу узгодження міжнародного права і національних правових систем.
- класифікувати міждержавні організації;
- визначати особливості трансформації окремих підсистем права
- формулювати шляхи, принципи, форми та методи трансформації правової системи України;
- тлумачити і застосовувати закони, міжнародні нормативні правові акти під час практичної діяльності.

навички:

- використовувати понятійно-категоріальний апарат при вирішенні правових проблем;
- здійснювати власні наукові дослідження з проблем, що входить до предмету початкової дисципліни;
- застосувати теоретичні знання для високопрофесійного виконання службових обов'язків в процесі правореалізаційної та правозастосовної діяльності;
- практично застосовувати набуті знання при підготовці дисертаційного дослідження, наукових статей, тез;
- формулювати та обґрунтовувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.
- здатність інтерпретувати рішення ЄСПЛ у контексті предметної галузі дослідження.

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. Вступ до теорій прав людини	Лекційні, семінарські заняття	Реферати (доповіді): 1. Типологія прав людини. 2. Позитивні й негативні права, класифікація прав за сферами суспільної життєдіяльності. 3. Покоління прав людини. 4. Фундаментальні (основні) права особи: поняття і характеристика, відмінність від не фундаментальних (додаткових) прав. Завдання для самостійного вивчення: 1. Правовий статус людини і громадянина. 2. Обмеження прав і свобод, підстави обмежень. 3. Права людини як галузь міжнародного права.
Тема 2. Правові засади захисту прав людини	Лекційні, семінарські, практичні заняття	Реферати (доповіді): 1. Захист прав жінок в Україні: історичний

		<p>аспект</p> <p>2. Забезпечення прав людей з особливими потребами в Україні.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття дискримінації та джерела, в яких закріплені норми по протидії їй. 2. Історичні витоки і тенденції розвитку засобів захисту від дискримінації. 3. Практика комітетів ООН та ЄСПЛ в питаннях захисту від дискримінації. 4. Основні способи аргументації для звинувачення в дискримінації і для захисту від таких звинувачень.
<p>Тема 3. Європейська правозахисна система. Застосування практики ЄСПЛ в Україні</p>	<p>Лекційні, семінарські, практичні заняття</p>	<p>Реферати (доповіді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стан виконання рішень ЄСПЛ в Україні. 2. Рамкові рішення ЄСПЛ. 3. Оскарження рішень ЄСПЛ. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <p>Динаміка показників застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ.</p> <p>Експертне оцінювання необхідності застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ: рішення без посилань.</p> <p>Характер (спосіб) застосування Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практики ЄСПЛ українськими суддями.</p> <p>Складність справи та частота посилання на Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практику ЄСПЛ.</p> <p>Цілі застосування посилань на Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та практику ЄСПЛ.</p>
<p>Тема 4. Забезпечення заборони катувань: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні</p>	<p>Лекційні, семінарські, практичні заняття</p>	<p>Реферати (доповіді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова кваліфікація катування: міжнародна та національна практика. 2. Гідність особи як правова категорія. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні справи Європейського суду з прав людини зі ст. 3 Конвенції 2. Основні гарантії профілактики негуманного або жорстокого поводження із затриманими або заарештованими. 3. Порухення статті 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних

		свобод 1950 р. у справах стосовно екстрадиції, депортації та висилки.
Тема 5. Забезпечення права на життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні	Семінарські, практичні заняття	<p>Реферати (доповіді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальної характеристики природного права людини на життя шляхом аналізу окремих його аспектів (поняття, зміст, структура). 2. Аборт – легалізоване порушення права на життя ? 3. Евтаназія – право на життя чи право на смерть. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право фізичної особи на невід’ємність її життя (заборона свавільного та безпідставного позбавлення життя). 2. Заборона задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя (евтаназії). 3. Право фізичної особи захищати своє життя та здоров’я, а також життя та здоров’я іншої особи від протиправних посягань будь-якими засобами, не забороненими законом (у тому числі і право на позбавлення життя іншої особи). 4. Право на материнство, право на батьківство, право на штучне запліднення та перенесення зародка в організм жінки, право на стерилізацію, право на штучне переривання вагітності, право на застосування методів генетичної інженерії.
Тема 6. Забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: практика ЄСПЛ та її застосування в Україні	Лекційні, семінарські, практичні заняття	<p>Реферати (доповіді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий зміст терміну «персональні данні». 2. Філософія права на повагу приватного життя. 3. Справедливий баланс між конкуруючими інтересами окремої особи і суспільства. 4. Психо-фізіологічна цілісність як основа приватного життя людини. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закріплення права людини на приватність в універсальних і регіональних міжнародних договорах. 2. Таємниця електронних комунікацій, та її правове забезпечення. 3. Чинне законодавство України про захист персоніфікованої інформації.
Тема 7. Особливості забезпечення свободи слова	Семінарські, практичні заняття	<p>Реферати (доповіді):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Журналістська діяльність та свобода слова.

		<p>2. Свобода слова та цензура.</p> <p>3. Свобода слова та право на приватність: аспекти співвідношення.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Правові аспекти зловживання правом на свободу слова.</p> <p>2. Правові аспекти посилення відповідальності за перешкоджання професійній діяльності журналіста.</p> <p>3. Історичний аспект формування конституційного права на свободу думки і слова.</p>
Тема 8. Свобода зібрань та об'єднань: сучасні підходи до забезпечення	Семінарські, практичні заняття	<p>Реферати (доповіді):</p> <p>1. Позитивні обов'язки щодо охорони зібрань.</p> <p>2. Покарання за проведення зібрання та участь у зібранні.</p> <p>3. Актуальні проблеми права на збори, мітинги, походи та демонстрації в Україні.</p> <p>4. Право на свободу мирних зібрань: реалії та перспективи в Україні.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Право на свободу асоціації та на проведення мирних зборів.</p> <p>2. Проблеми законодавчого регулювання свободи мирних зібрань громадян в Україні.</p> <p>3. Правове регулювання проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, характеристика цих форм мирних зібрань.</p>

Індивідуальні завдання (курсіві, дипломні роботи)

Відповідно до навчального плану із навчальної дисципліни «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» курсіві, дипломні роботи не передбачено.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

– пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;

– мультимедійний проєктор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

Основні рекомендовані інформаційні джерела.

Нормативно-правові акти

1. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. (із змінами, внес. Протоколом № 11) Дата оновлення: 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Європейська соціальна хартія (переглянута), Страсбург, 3 травня 1996 рок: ETS/163. К.: Фенікс, 2004. 38с.
3. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
4. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. Дата оновлення: 13.11.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
5. Конституція України: станом на 21.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
8. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. Дата оновлення: 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. Дата оновлення: 01.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. Дата оновлення: 05.08.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
11. Римський статут міжнародного кримінального суду A/CONF.183/9 від 17. 07.1998 р. зі змінами. Дата оновлення: 16.01.2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588.
12. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду: ООН; Статут, Міжнародний документ від 26 червня 1945 року. Дата оновлення: 16.09.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Основна

13. Adapted from David Shiman, Teaching Human Rights, (Denver: Center for Teaching International Relations Publications, U of Denver, 1993): 6-7.
14. Dominika Bychawska-Siniarska PROTECTING THE RIGHT TO FREEDOM OF EXPRESSION UNDER THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS A handbook for legal practitioners. Council of Europe, July 2017. Printed at the Council of Europe. 126 p.

15. Guide on Article 8 of the European Convention on Human Rights. Right to respect for private and family life. This Guide has been prepared by the Directorate of the Jurisconsult and does not bind the Court. The text was finalised on 31 December 2016; it may be subject to editorial revision. 102 p.

16. Immanuel Kant, "Perpetual Peace," in Hans Reiss (ed.), Kant: Political Writings, 2nd.ed., Cambridge: Cambridge University Press, 1991, p.125. Note, however, that Kant did not believe that the citizenry could revolt against the sovereign for a misuse of power; thus, the rights of mankind in a Kantian society would lack the ultimate in political enforcement.

17. Ivana Roagna Protecting the right to respect for private and family life under the European Convention on Human Rights: Council of Europe human rights handbooks Council of Europe Strasbourg, 2012. Directorate General of Human Rights and Rule of Law Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex www.coe.int/justice 109 p.

18. Jeremy Bentham, "Anarchical Fallacies; being an examination of the Declaration of Rights issues during the French Revolution", in Jeremy Waldron (ed.), Nonsense Upon Stilts: Bentham, Burke and Marx on the Rights of Man, New York: Methuen, 1987, p.69.

19. Questions and answers. European Court of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg cedex www.echr.coe.int.

20. Statute of the Council of Europe signed at London on 5 May 1949 URL: <https://www.google.com.ua/search?q=Statute+of+the+Council+of+Europe&oq=Statute+of+the+Council+of+Europe&aqs=chrome..69i57j0l5.1501j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8#>

21. The prohibition of torture. A guide to the implementation of Article 3 of the European Convention on Human Rights. Aisling Reidy. Human rights handbooks, No. 6. Directorate General of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex http://www.coe.int/human_rights/. 52 p.

22. The right to respect for private and family life. A guide to the implementation of Article 8 of the European Convention on Human Rights. Ursula Kilkelly. Human rights handbooks, No. 1. Directorate General of Human Rights Council of Europe F-67075 Strasbourg Cedex http://www.coe.int/human_rights/

23. Walters, Gregory J. Human Rights in Theory and Practice: A Selected and Annotated Bibliography, with an Historical Introduction. Metuchen, New Jersey & London: Scarecrow Press, and Pasadena, CA & Englewood Cliffs, N.J.: Salem Press 1995.

24. Youth stabbed in front of school: authorities failed in their duty of supervision. Press Realize issued by the Registrar of the Court ECHR 296 (2012) 10.07.2012. Kayak v. Turkey (application no. 60444/08).

25. Бурлак О. В. Міжнародні стандарти щодо статусу і функціонування національних установ із захисту і заохочення прав людини : монографія. Іван-Франківськ, Симфонія форте, 2012. 212 с.

26. Буроменський М. В. Міжнародний і національний захист прав людини та права біженців / М. В. Буроменський, В. М. Стешенко, В. Г. Куць. Харків, 2004. 198 с.

27. Бущенко А. П. Застосування статей 3 та 5 Європейської конвенції з прав людини в національній судовій практиці. Харків : Права людини, 2007. 216 с.
28. Бущенко А. П. Стаття 5 Конвенції про захист прав людини та основних свобод. Систематизований дайджест рішень Європейського Суду з прав людини, 2-е вид., випр. та доп. Харків: Права людини, 2008. 432 с.
29. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі ; пер. з англ. Т. Завалій. Львів : Кальварія, 2004. 280 с.
30. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини. Київ : Алерта, 2013. 368 с.
31. Європейський суд з прав людини. Судова практика. Вип. 2. Стаття 2 ЄКПЛ. "Право на життя" : у 3 кн., за заг. ред. В. Г. Буткевича. К. : Ред. журн. "Право України", 2011. Кн. 1–3.
32. Європейські стандарти в галузі свободи слова. Київ : Ін Юре, 2002. 232 с.
33. Женев'єв Майер. Щодо ролі судової системи у виконанні рішень Європейського суду з прав людини на національному рівні. Вісник Верховного Суду України. 2017. № 6 (202). С. 45- 48.
34. Колодій А. М., Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні. Київ. Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 350 с.
35. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина: Навчальний посібник. В. В. Молдован, Л. І. Чулінда. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 206 с.
36. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: Підруч. / О.В.Пушкіна, В. М. Шкабаро, Т. М. Заворотченко. Д.: Вид-во ДУЕП імені Альфреда Нобеля, 2011. 336 с.
37. Кравченко В.В. Конституційне право України: Навчальний посібник 6-е видання. Київ: Атіка, 2009. 608 с.
38. Кулик Т.О. Забезпечення права на повагу до приватного та сімейного життя: регіональний та національний стандарт. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2018. № 1 (15) С. 166-179.
39. Манукян В. И. Международная защита прав человека: право, прецеденты, комментарии : науч.-практ. Пособие. Киев : Истина, 2010. 480 с.
40. Найцікавіша інформація про права людини за лютий 2018 року. Дайджест УГСПЛ № 5(37) за лютий 2018 р., програма USAID «Права людини в дії» URL: <https://helsinki.org.ua/articles/najtsikavisha-informatsiya-pro-prava-lyudyny-za-lyutyj-2018-roku/>.
41. Палюк В. П. Стаття 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: українське законодавство та судова практика. Миколаїв : Іліон, 2010. 556 с.
42. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини. Сімферополь : Таврія, 2009. 224 с.

43. Пушкар П. В. Посилення спроможності судової влади у виконанні рішень Європейського суду з прав людини: досвід держав–членів Ради Європи . Вісник Верховного Суду України. 2017. № 6 (202). С. 41- 45.

44. Рабінович П. М. Здійснення прав людини: проблеми обмежування (загальнотеоретичні аспекти) : монографія / П. М. Рабінович, І. М. Панкевич. Львів: Астрон, 2001. 108 с.

45. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. К., 2015. 208 с. URL: <https://www.osce.org/uk/ukraine/232716?download=true> .

46. Шевчук С. В. Порівняльне прецедентне право з прав людини. Київ, Реферат, 2002. 344 с.

Додаткова

47. Баштанник В. Регламентация захисту прав людини у системі права ЄС: організаційно-правовий аспект. Право України. 2006. № 9. С. 56–60

48. Калиновський Б.В. Дотримання прав людини правоохоронними органами України: проблеми та шляхи їх вирішення. Актуальні проблеми захисту прав людини, яка перебуває в конфлікті зі законом, крізь призму правових реформ : зб. Матеріалів VI між нар. наук.-практ. конф. (Київ, 25 жовтня 2018 р.). К.: Ін-т крим.-викон. служби, ФОП Кандтба Т.П. – 2018. С. 92-95.

49. Кулик Т.О. Конституційна реформа щодо правосуддя в Україні: перший погляд на недоліки та переваги // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. – 2017. - № 3 – С. 7-12.

50. Майбутнє Європейського суду з прав людини (Інтерлакенська, Ізмірська, Брайтонська декларації) : [зб.] / Нац. акад. прав. наук України, НДІ ін-т держ. буд-ва та місц. самоврядування ; гол. ред. П. М. Рабінович. Львів : Сполом, 2013. 56 с.

51. Міжнародні стандарти у сфері судочинства. – К. : Істина, 2010. 488 с.

52. Муравйов В. Захист прав людини в Європейському Союзі. Право України. 2011. № 6. С. 85–100.

53. Постанова Пленуму Верховного Суду України №9 від 1.11.1996 року «Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/en/v0009700-96> .

Інформаційні ресурси

54. HUDOC. European Court of Human Rights URL: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid2%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid2%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22]})

55. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> .

56. Офіційна Інтернет-сторінка Ради Європи URL: <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1182&lang=en>.

57. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua/>
58. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://kmu.gov.ua>
59. Офіційний сайт Конституційного Суду України URL: <http://ccu.gov.ua>
60. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України URL: <http://www.mvs.gov.ua>.
61. Офіційний сайт Президента України URL: <http://president.gov.ua>

Політики курсу

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись у дистанційному режимі за погодженням із керівництвом НАВС з презентацією виконаних завдань під час консультації викладача.

На *лекціях* у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь здобувачів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

На *семінарських заняттях* теоретичні знання, отримані здобувачами ступеня вищої освіти під час лекцій, обговорюються більш детально у формі міні-дискусій, опитування, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів, а також шляхом розв'язування практичних задач.

При проведенні *практичних занять* використовуються активні форми їх проведення: дискусії, ділові ігри, розв'язування тестових та практичних завдань.

Вимоги до організації *самостійної роботи* здобувачів вищої освіти визначаються робочими навчальними програмами дисципліни. Основними завданнями самостійної роботи здобувачів вищої освіти є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел, підготовка і безумовне виконання поточних практичних та індивідуальних завдань, а також самостійне вивчення окремих тем під керівництвом викладача.

Плани семінарських та практичних занять, практичні та індивідуальні завдання, методичні вказівки до окремих тем, література, система оцінювання занять подані у відповідних методичних вказівках. Їх можна переглянути на Веб-сайті НАВС у розділах «Кафедра конституційного права та прав людини», «Дистанційні курси».

Пропущені заняття та незадовільні оцінки повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладачів кафедри.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання екзамену (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри конституційного права та прав людини, які безпосередньо проводять заняття (за затвердженим графіком проведення консультацій) або звернувшись із письмовим запитом на електронну пошту за адресою: k003@naia.kiev.ua

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ (наказ НАВС від 30 березня 2018 року № 422).

Система оцінювання результатів навчання

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру/екзамен - 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>вибір тематики доповідей відбувається здобувачем вищої освіти на підставі консультації з викладачем, під час написання роботи здобувач вищої освіти повинен дотримуватись вимог академічної доброчесності</i>
Семінарські заняття	<i>під час проведення семінарів здобувачі працюють у такому форматі: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, виконання навчальних та індивідуальних завдань. Оцінювання здійснюється по 5-тибальній системі відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти затверджених Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Національній академії внутрішніх справ (наказ НАВС від 02.05.18 № 642.).</i>
Практичне заняття	<i>під час проведення практичних занять здобувачі працюють у такому форматі: усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль, виконання навчальних та індивідуальних завдань. Оцінювання здійснюється по 5-тибальній системі відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти затверджених Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в Національній академії внутрішніх справ (наказ НАВС від 02.05.18 № 642.).</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>за умови виконання визначеного навчальною програмою обсягу.</i>

Критерії оцінювання результатів навчання

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та

	практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив від 90% тестових завдань.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 75–90% тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60–75% тестових завдань.
2	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив до 60% тестових завдань.

Характеристика оцінювання рівня компетентності здобувача вищої освіти

Бали	Вид рівня компетентності	Критерій оцінювання компетентності
2	Незадовільний	У здобувача ступеня магістр <i>відсутні знання</i> навчального матеріалу або він відмовляється від відповіді.
	Низький	Здобувач ступеня магістр має <i>фрагментарні знання</i> , що базуються на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення понять, класифікаційні критерії та тлумачити їхній зміст. Не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
	Мінімальний	Здобувач ступеня магістр має <i>безсистемні знання</i> , допускає формально-логічні помилки при формулюванні понять, класифікаційних критеріїв та їхньому тлумаченні. Хаотично і невпевнено викладає матеріал, не здатен відділяти головне від другорядного, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
3	Репродуктивний	Здобувач ступеня магістр має <i>базові знання</i> з навчальної дисципліни. Формулює юридичні поняття, класифікаційні критерії, але допускає інтерпретаційні помилки. Може виокремити ознаки явища та їх охарактеризувати (риси, властивості, аспекти). Відповідь надається за одним джерелом навчальної літератури. При відтворенні знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне викладення навчального матеріалу. Не вміє доказово обґрунтовувати свої судження, допускає неточності при використанні знань для вирішення практичних завдань.

4	Конструктивно-варіативний	Добрий	Здобувач ступеня магістр має <i>грунтовні знання</i> навчального матеріалу, але під час відповіді допускає незначні помилки. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен використовувати знання для вирішення практичних завдань. Може охарактеризувати склад (зміст) явища (або внутрішню побудову явища) та його елементів. Може обґрунтувати призначення явища, яке конкретизується у його функціях (напрямах впливу на інші явища). Може навести подібність та відмінність з іншими спорідненими та протилежними явищами. Відповідь надається за декількома джерелами навчальної літератури, з посиланням на нормативно-правові акти та наведенням прикладів. При відтворенні знань застосовує продуктивний тип мислення.
5	Творчий	Відмінний	рівень компетентності. Здобувач ступеня магістр має <i>системні знання</i> глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується, володіє категоріально-понятійним апаратом, вміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Може навести особливості інтерпретації правових явищ в різних теоріях, загальне та відмінне в різних позиціях вчених, як в національному так і в міжнародному та європейському праві (в межах часу, предмету, простору). Здатен обґрунтувати перспективи розвитку правових явищ в Україні. Відповідь надається на основі знань державних програм, концепцій, проектів нормативно-правових актів, а також наукових досліджень вітчизняних та закордонних вчених. Даний рівень компетентності передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. При відтворенні знань застосовує евристичний тип мислення.

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)					Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>					<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Самостійна робота	Екзамен	
8	8	8	8	28	40	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано

60-65		Е	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Гх	необхідне перескладання
1-34		Г	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри конституційного права та прав людини НАВС

Протокол від 17.09.2021 року № 3